

övare och kanske även representanter från prästerskapet, träffades och diskuterade ämnet: »Den moderna kyrkomusikens situation i vårt land, sedd

ur kyrklig konst-synpunkt, allmän musikkulturell och ur församlingarnas synpunkt.»

Lars Edlund.

Laurentius Petri Sällskapet 1941—1951.

Laurentius Petri Sällskapet kan blicka tillbaka på en tioårig verksamhet. Sällskapet bildades år 1941 på initiativ av kyrkoherdarna Arthur Adell och Knut Peters. I stiftelseurkunden och sedermera i Sällskapets stadgar anges dess syfte vara att på den svenska reformationstidens grundval åter söka bygga upp en svensk tidegärdsstradition, till fromma för den enskildes och församlingens andaktsliv. Bakgrunden till Sällskapets tillkomst var närmast det arbete för tidegärdens renässans i kyrkolivet, som under 1900-talets tredje decennium tagit mera bestämda former och lett till att en evangelisk tidegärd sammanställdes av Adell och Peters och att denna form av tidegärden begynt bru-

kas i församlingarnas gemensamma böneliv och i den enskilda andakten. Denna tidegärdens förnyelse hade i sin tur till förutsättning den teologiska och kyrkomusikaliska återupptäckt av det svenska tidegärdsmaterialiet, som ägt rum under tiden från sekelskiftet och framåt. Bland föregångsmännen bör i detta hänseende med tacksamhet nämnas namnen Edv. Rodhe, John Morén och Richard Norén. Det var närmast för att samla upp de praktiska och kyrkomusikaliska ansatserna till en tidegärdens förnyelse i vår kyrka och skänka arbetet en fastare utformning och en plattform i kyrkolivet, som LPS bildades. Sällskapet såg från första början som sin särskilda uppgift att vaka

över tidegårdens musikaliska utgestaltning, en uppgift, som Sällskapet alltfört vill sätta i främsta rummet. Det kan konstateras, att tidegården under de senaste decennierna arbetat sig fram till ett på sätt och vis överraskande stort erkännande. Från att ha varit så gott som okänd i kyrkolivet är den dock numera tämligen välkänd och i icke så ringa utsträckning praktiserad, särskilt i dess lästa form. Det är uppenbart, att tidegården uppfattats som en böreform, vilken svarat mot ett dubbelt behov av fasthet och rörlighet i församlingens tillbedjan. Den allmänna teologiska utvecklingen, som exegetiskt och dogmatiskt kommit att inriktas på en större respekt för och fördjupning i bibe'ordet, traditionen och kyrkan, har givetvis varit en vägrödande faktor av största betydelse. Sällskapet kan sålunda med tacksamhet konstatera, att läget för tidegårdens vidkommande i många avseenden är åtskilligt ljusare, än vad man i begynnelsen vågade räkna med. Å andra sidan återstår givetvis ännu mycket, innan tidegården på ett självklart sätt blivit församlingens egendom och en organisk del av dess livsformer.

Sedan Sällskapets bildande år 1941 har kyrkoherde Arthur Adell fungerat såsom ordförande men aldrig sviktande nit och hänförelse för Sällskapets strävanden. En svår förlust led Sällskapet genom kyrkoherde Knut Peters bortgång i början av detta år. Alltsedan Sällskapets bildande hade han varit dess vice ordförande, och han var tillika intill 1947 dess skattmästare. Hans djupa och lärda förtrogenhet med tidegårdens material överträffades av ingen. Hans uppslagsrikedom och väfnasta trohet var för Sällskapet en tillgång, vars värde vi efter hans bortgång äro mera än någonsin medvetna om. Hans minne

förpliktar till fortsatt strävan. Må han vila från sitt arbete. Hans gärningar skola följa honom efter.

I styrelsen har sedan 1941 fungerat domkyrkosysslomannen Pehr Edwall, sekreterare, och domkyrkoorganisten Gotthard Arnér. Kantorn K. G. Gustafsson tillhörde styrelsen åren 1941—47, då han efterträddes av disponenten S.-H. Ohlsson, Sällskapets nuvarande skattmästare. Som suppleanter har fungerat t. f. kyrkoherden Evert Palmer, kyrkoadjunkten Lars Lindhagen och musikdirektören Inga Johnsson sedan 1941, musikdirektören Ruth Ericsson sedan 1946 och musikdirektören Eric Ericson sedan 1950.

Sällskapet har sökt verka för sina syften på skilda vägar. Dels har kurser och konferenser kring tidegården anordnats, dels har Sällskapet bedrivit viss litterär verksamhet.

Huvudpunkten i årsprogrammet har regelmässigt varit studiekonventet, i anslutning till LPS:s årsmöte, åren 1941—46 i Söderköping, 1947—48 i Halmstad, 1949 i Växjö, 1950 i Danderyd och 1951 i Tylösand. I detta hänseende har Sällskapet fullföljt traditionen från koralveckorna i Båstad under 1930-talet. Vid studiekonventen har tyngdpunkten utgjorts av den gregorianska sången och tidegudstjäns-terna, men också den polyfona kyrkosången har övats och klassisk och modern orgelmusik presenterats. Som föreläsare och instruktörer har under åren bl. a. medverkat — utöver styrelsens medlemmar — H. H. Ärkebiskopen Y. Brilioth, H. H. Biskopen J. Sandegren, prof. Hj. Lindroth, prof. W. Schmidt, doc. B. Strömberg, dr. F. Buchholz, prof. E. Lundberg, dr. E. Erics, director S. A. Rosenberg, sanginspektör M. Wøldike, mag. Finn Viderø samt musikdirektörerna J. Pontén, L. Svegelius och L. Edlund. Förutom de årliga studiekonventen har även

mindre fortbildningskurser och möten anordnats, såsom koral dagar i Växjö och Jönköping 1943. LPS tog även initiativet till den sedermera av Dia-konistytrelsen anordnade konferensen kring gudstjänstlivets frågor i Växjö 1948.

Sällskapets litterära verksamhet har fördelats på trenne linjer. På Gleerups förlag har sålunda utgivits en urkundserie, innefattande en rad förnämliga publikationer, som tillika utgjort LPS:s årsskrifter, nämligen: A. Adell (utg.): *Musikhandskrifter från Högs och Bjuråkers kyrkor*. P. Edwall (utg.): *Liber cantus upsaliensis*. P. Edwall (utg.): *Liber cantus wexionensis*. B. Strömberg (utg.): *Missale lundense*. K. Peters (utg.): *Breviarium lincopense*, 1—2, — På samma förlag har vidare utgivits en serie småskrifter, nämligen K. Peters: *Tidegärd*, B. Giertz: *Vårt andaktsliv*, och O. Hartman: *Att bedja Guds Ord*. — Tidsskriften *Svenskt gudstjänstliv* är sedan 1950 LPS:s organ. — Slutligen bör antecknas, att utgivningsrätten till *Svensk tidegärd* m. fl. publikationer framdeles kommer att övergå till LPS, enligt vad av nuvarande rättsinnehavarna, fru Karin Peters och kyrkoherde Arthur Adell, anmäldes vid LPS:s årsmöte 1951.

LPS har sökt samverkan med KSV och Sveriges kyrkliga studiesförbund samt står i litterärt utbyte med Henry Bradshaw Society. I samverkan med KSV hölls 1946 en konferens på Duseborg, och de ovannämnda koraldagarna i Växjö och Jönköping anordnades i samverkan med KSV.

En högt skattad kontakt har LPS sedan 1946 haft med de nordiska grannländerna. De liturgiska strävandena i de olika nordiska länderna har förlöpt i självständiga men ändå märkligt likartade fåror. Tanken uppstod, att efter krigsårens isolering söka samla de nordiska systerkyrkornas tidegärdsgrupper till överläggning och samverkan. Till en början inbjödos representanter från den finska sanct Henricskretsen, den norska Ordo Crucis och det danska Theologisk Oratorium till ett konvent i Söderköping. Ur detta sammanträffande framväxte den Nordiska Nämnden för tidegärden, som sedan haft möten i Helsingør 1947, Halmstad 1948 och Trondheim 1949, varjämte en begränsad konferens ägde rum i Tylösand 1951 mellan svenska och danska representanter. Utan tvivel har detta internordiska samarbete varit till stort gagn förr tidegärdssträvandena. Glädjande har även varit, att Island sedermera intagit sin plats i nämnden samt att kontakt även upprättats med den lutherska kyrkan i Amerika och den liturgiska rörelsen inom Hollands reformerade kyrka.

LPS kan se tillbaka på tio rika arbetsår. Vad kommande dagar bära i sitt sköte är ännu fördolt. Men det är Sällskapets önskan och bön att i trohet mot Kyrkans Herre få arbeta vidare i sin gärning för gudstjänstlivets, kyrkosångens och tidegärdens förnyelse i vår Kyrka.

Växjö i augusti 1951.

Pehr Edwall.